

Introduction

Traditionally, the 35 alphabets of the Gurmukhi script are arranged with similar sounds next to each other. It is the easiest way of learning the script if the student's mother tongue is Punjabi.

However, if the mother tongue is English, the student will have a more difficult time remembering what similar alphabet he/she has already learned. It is proven to be easier if the similarly written alphabets are taught together.

Based on the principle of similarity, one key alphabet is selected and all those that can be derived from it are grouped in one chapter. For example, take the alphabet “ੴ.” It is quite clear that alphabets – ਚ, ਗ, ਸ, ਮ, and ਕ can be easily derived from ੴ.

In each chapter, a set of Matras (vowel sounds) is introduced. This helps the student to learn more words rather than limiting to few words with no Matras.

The methodology has been developed by S. Parminder Singh Soch, Zonal Convener, Finger Lakes (Rochester, New York). It has been used with astounding success in classroom setting and also in eight-day workshops.

August 12, 2004

*Compiled and Edited by
Karamjit Singh
International Coordinator
Sri Hemkunt Foundation, New York
Karamjit8@hotmail.com*

Guru Gobind Singh Cultural Center
1065 old Country Road, Plainview NY 11803
Tel (516) 931-9304

LEARNING PUNJABI

INDEX

Chapter	Letters	Matras
I	ਹ ਰ ਗ ਸ ਮ ਸ਼ ਗ ਕ	ਾ
II	ਪ ਧ ਖ ਥ ਘ ਯ ਬ ਜ ਖ਼ ਜ਼	ਿ ੀ
III	ਟ ਠ ਨ ਫ ਦ ਢ ਚ ਏ ਵ ਛ ਲ ਠ	ੈ ੲ
IV	ਤ ਤ਼ ਡ ਝ ਭ ਓ	ੈ ੳ
V	ਅ ਏ	ੈ ੴ
VI	ੳ ੲ	ੈ ੵ ੶

Lesson I

ਹ	ਰ	ਕ	ਗ	ਸ	ਮ	ਸ਼	ਗ਼
Haha	Rara	Kakka	Gaga	Sassa	Muma	Shash a	Gaga
H	R	K	G	S	M	Sh	G

Matra – Mukta (No vowel)

ਹਰਮ ਹਰ ਰਗ ਕਰ ਕਸ ਗਰਮ ਸਰ ਹਸ
 ਮਗਰ ਮਰਮ ਰਮ ਹਮ ਮਰ ਸਰਗਮ ਰਕਮ ਕਰਮ
 ਕਮ ਸਮ ਸ਼ਰਮ ਗ਼ਮ ਗਰਕ

Matra – Kanna (ਾ) as in “car”

ਰਾਮ ਰਾਸ ਹਾਰ ਕਾਰ ਮਾਰ ਸ਼ਾਮ ਸਾਰਾ ਰਾਸ ਸਾਗ
 ਮਾਸ ਸਾਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਹਾਕਮ ਕਾਰਾਗਾਰ

Lesson II

Revision	ਹ ਰ ਗ ਸ ਮ ਸ਼ ਗ ਕ	ੜ
----------	------------------	---

ਪ	ਧ	ਖ	ਥ	ਘ	ਯ	ਬ	ਜ	ਖ਼	ਜ਼
Pappa	Dhadh _a	Khakh _a	Thatha	Ghagh _a	Yaya	Babba	Jajja	Khakha (deep)	Jajja (deep)
P	Dh	Kh	Th	Gh	Y	B	J	Kh	J

Words with Lesson II Letters –

ਪਰ ਸਪ ਧਰਮ ਧਰ ਖਸਮ ਥਰ ਥਮ ਥਮ ਪਥਰ ਘਰ ਯਮ
 ਜਸ਼ ਯਗ ਬਗ ਬਸ ਖ਼ਸਖ਼ਸ ਜ਼ਬਰ

Matra – Sihari (ੳ) as in Sin

ਪਿਕ ਸਿਖ ਸਿਰ ਸਿਮ ਥਿਕ ਘਿਸ ਜਿਸ ਕਿਸ ਕਿਸਮਿਸ
 ਮਿਸਸ

Matra – Bihari (ੲ) as in Seen

ਪੀਸ ਪੀਰ ਧਰਮੀ ਥੀਸਿਸ ਗਰਮੀ ਪਰੀ ਯਾਰੀ ਗਰੀਬ ਕਮੀਜ਼
 ਕਾਪੀ ਕੀਪ ਮਨੀ ਜਸਬੀਰ ਜਪਜੀ ਗੀਜ਼ਰ ਕਰਮੀ ਦਰੀ
 ਗੀਕ

Including Matras from previous Lesson –

ਗਰੀਬ ਹਾਥੀ ਘਗਰੀ ਪਸ਼ਮ ਪਹਿਰਾ ਪਜਾਮਾ ਪਧਰੀ ਪੀਪਾ
 ਪਰਸਿਧ ਪਰਖ ਪਰਜਾ ਪਰਮਾਰਥ ਪਰਖ ਪਹਿਰਾ ਪਾਰਸ ਪਥਰ
 ਪਾਰਾ ਪੀਮਾ ਥਾਹ ਥਾਪੀ ਥਿਰ ਘਾਸ ਘਬਰਾ ਜਸ਼ ਯਗ
 ਯਥਾਰਥ ਯਮ ਯਾਰੀ ਬਸਰ ਬਿਹਾਰੀ ਸਿਹਾਰੀ ਬਹਿਰਾ ਬਖਸ਼ਸ਼
 ਬਬੀਹਾ ਬਰਖਾ ਬਰੀ ਬਾਹਰ ਬਾਗ ਬਾਘ ਬਾਜੀਗਰ ਖ਼ਸਖ਼ਸ਼
 ਸਰਗਮ

Lesson III

Revision	ਹ ਰ ਗ ਸ ਮ ਸ਼ ਗ਼ ਕ	ੜ
	ਪ ਧ ਖ ਥ ਘ ਯ ਬ ਜ ਖ਼ ਜ਼	ਫ਼ ਿ

ਟ	ਠ	ਨ	ਫ	ਦ	ਢ	ਚ	ਝ	ਞ	ਞ	ਲ	ਲ	ਲ
Tainka	Thatha	Nanna	Phapha	Dadda (Soft)	Dhadha	Chacha	Eeerhi	Wava	Chacha	Lalla	Phapha (ddep)	
T	Th	N	Ph	D	Dh	Ch	E	V / W	Chh	L	F	

Words with Lesson I - III Letters and Lesson I & II Matras

ਟਮਾਟਰ ਟਮਟਮ ਠੀਕ ਪਾਠ ਠਹਿਰਨਾ ਨੀਰ ਨਾਜ਼ੀ ਫਕੀਰ ਫਸ
ਫਿਰਨੀ ਦਰਗਾਹ ਦਾਨ ਦਾਗ ਢਾਲ ਢਿਲ ਢਾਡੀ ਢਾਬਾ ਢਾਲ
ਚਾਚਾ ਚਾਚੀ ਚਾਬੀ ਚਾਬਕ ਚਾਲ ਇਮਲੀ ਇਕ ਇਸ ਇਟ
ਵਾਹਵਾਹ ਵਾਰੀਵਾਰੀ ਵਾਰ ਵੀਰ ਵਾਈਟ ਵਿਸਮਾਦ ਵਸਾਖੀ
ਵਗਾਰ ਵਪਾਰ ਵਰਮਾ ਵਾਜਾ ਵਾਪਸੀ ਵਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿਦਵਾਨ
ਦਿਵਾਲੀ ਢਾਲ ਢਲ ਲਾਟਰੀ ਲਾਲੀ ਨੀਲਾ ਨਾਲਾ

Matra – Lav (˘) as in Rain ਰੈਨ

ਟੇਲ ਠੇਸ ਪੇਠਾ ਠਠੇਰਾ ਕੇਸ ਮੇਜ਼ ਨੇਕ ਘੇਰਾ ਢੇਰ ਦੀਵਾਨੇ
ਗਾਰਬੇਜ਼ ਮਾਰਕੇਟ

Matra – Dolav (ˆ) as in Ran ਰੈਨ

ਵੈਲੀ ਫੈਦਰ ਫੈਮਲੀ ਚੈਨ ਚੈਪਟਰ ਟੈਲੀ ਮੈਸਟਰ ਰੈਫਟ ਰੈਕ
ਕਰੈਫਟ ਗਲੈਕਸੀ ਸਨੈਕ

Lesson IV

Revision	ਹ ਰ ਗ ਸ ਮ ਸ਼ ਗ ਕ	ਾ
	ਪ ਧ ਖ ਥ ਘ ਯ ਬ ਜ ਖ਼ ਜ਼	ਿ ੀ
	ਟ ਠ ਨ ਫ ਦ ਢ ਚ ਈ ਵ ਛ ਲ ਠ	ੇ ੈ

ਤ	ਡ	ਭ	ੜ	ਏ	ਉ
Tatta (Soft)	Dadda	Bhabh a	Rharh a	Eerhi	Urah
T (Soft)	D	Bh	Rh	E	U

Words with Lesson I - IV Letters and Lesson I, II & III Matras

ਤਖਤ ਤੇਰਾ ਤੇਗ ਡਗਮਗ ਡਬਲ ਡਰਨਾ ਡੇਟ ਡੈਡੀ
 ਡੈਸੀਮਲ ਡੈਲਟਾ ਡੈਮ ਡੇਨਜਰ ਗਲੈਡ ਭਾਈ ਭਾਰ ਭਾਗਵਾਨ
 ਲੜਾਈ ਲੜਕਾ ਲੜਕੀ ਈਸ਼ਵਰ ਈਸਾਈ ਇਮਾਰਤ

Matra – Onkarh (ੁ) as in Put ਪੁਟ

ਤੁਲਨਾ ਤੁਖਾਰ-ਰਾਗ ਤੁਬਕ ਤੁਕ ਤੁਲਨਾ ਤੁਸਕ-ਤੁਸਕ ਤੁਬਕੀ
 ਭੁਲਨਾ ਭੁਜਨਾ ਭੁਲਚਕ ਕੁਛੜ ਰੁੜਨਾ ਹੁਸੜ ਉਮਰ
 ਉਮੀਦ ਉਰਵਾਰ ਉਪਹਾਸ ਉਪਮਾ ਉਪਰਾਲਾ ਉਪਕਾਰ
 ਉਪਦੇਸ਼ ਉਪਸਥਿਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਉਤਸੁਕ ਉਤਸਵ

Matra – Dulankarh (ੂ) as in Boot ਬੂਟ

ਤੂਈ ਤੂਤੀ ਤੂਫਾਨ ਤੂਰ ਤੂਨਾ ਤੂਮ ਤੂਮਨਾ
 ਡਮਰੂ ਭੂਸ਼ਨ ਭੂਸਾ ਭੂਤ ਭੂਪਤ ਭੂਮੀ ਭੂਰਾ ਕੂੜਾ
 ਚੂੜਾ ਊਚ ਊਜ ਊਠ ਊਤ ਊਪਜਾਊ ਯੂ
 ਯਾਹੂ

Lesson V

Revision	ਹ ਰ ਗ ਸ ਮ ਸ਼ ਗ ਕ	ਾ
	ਪ ਧ ਖ ਥ ਘ ਯ ਬ ਜ ਖ ਜ਼	ਿ ੀ
	ਟ ਠ ਨ ਫ ਦ ਢ ਚ ਣ ਵ ਛ ਲ ਡ	ੇ ੈ
	ਤ ਝ ਡ ਝ ਭ ਓ	ੇ ੂ

ਅ Arah	ਣ Nanhna :
-----------	------------------

Words with Lesson I - V Letters and Lesson I, II, III & IV Matras

ਅਮਰ	ਅਸ਼ਟਮੀ	ਅਉਸਰ	ਅਸਥਿਰ	ਅਸੀਸ	ਅਖਾੜਾ
ਐਡੀਟਰ	ਅੜਚਨ	ਅਖਾੜਾ	ਐਸ਼	ਐਥੇ	ਅਸਲੀਅਤ
ਅੜੀਅਲ	ਅਨੁਵਾਦ	ਅਭੇਦ	ਅਕਿਰਤਘਣ	ਆਉਣੀ	ੜਮਕਣੀ
ਚੁਰਾਣਾ	ਅਖਵਾਉਣਾ		ਭੜਕਾਉਣਾ	ਅਟਕਣਾ	ਛਕਣਾ
ਅਰਪਣ	ਅਲਾਣਾ				

Matra – Horah (ੈ) as in Rode ਰੋਡ

ਅਜੋੜਾ	ਅਜੋਕਾ	ਅਨਮੋਲ	ਅਬੋਧ	ਅਯੋਗ	ਅਰੋਗਤਾ	ਅਲੋਪ
ਅਲੋਕਿਕ	ਆਰੋਪ	ਸ਼ੋਰ	ਹੋਣਾ	ਹੋਸ਼	ਹੋਰ	ਹੋਛਾਪਣ
ਕੋਤਵਾਲ	ਕੋਨਾ	ਕੋਰਟ	ਖੋਪਾ	ਖੋਲਣਾ	ਕੋਮਲ	ਅਜੀਬੋ-
ਗਰੀਬ	ਜੋਰਾਵਾਰ	ਜੋਰੂ	ਟੋਲ	ਟੋਲੀ	ਟੋਸਟ	ਟੋਲਡ
ਟੋਨਰ	ਟੋਨੀ					
ਫੋਕਸ	ਫੋਰ ਚੋਰ	ਠੋਸ	ਟੋਟਾ	ਟੋਪੀ	ਦੋਸਤੀ	ਪੋਚਾ
ਪੋਪ						
ਮੋਰ	ਮੋਹਰ	ਫੋਟੋ	ਫੋਲਡ	ਬੋਰਡ	ਬੋਗਸ	ਬੋਤਲ
ਮੋਮ						
ਮੋਰਚਾ	ਬੋਲੀ					

Matra – Kanaurah (ੂ) as in Rod ਰੋਡ

ਸ਼ੋ	ਸ਼ੋ	ਕੌਰ	ਔਸ	ਔਜ਼ਾਰ	ਔਰਤ	ਔਖਾ
ਔਲਾਦ	ਹੌਲੀ	ਕੌਲੀ	ਕੌੜਾ	ਖੌਰਾ	ਸ਼ੌਕੀਨ	ਜੌੜਨਾ
ਜੌਹਰੀ	ਜੌੜੀਦਾਰ	ਦੌਰਾ	ਦੌਲਤ	ਦੌੜਨਾ	ਪੌੜੀ	ਫੌਰਨ
ਫੌਜ	ਫੌਲਾਦ	ਮੌਤ	ਮੌਸਮ	ਮੌਕਾ	ਮੌਨਧਾਰੀ	ਫੌਕਸ
ਟੌਰਨ						

Lesson VI

Revision	ਹ ਰ ਗ ਸ ਮ ਸ਼ ਗ ਕ	ਾ
	ਪ ਧ ਖ ਥ ਘ ਯ ਬ ਜ ਖ਼ ਜ਼	ਿ ੀ
	ਟ ਠ ਨ ਫ ਦ ਢ ਚ ਣ ਵ ਛ ਲ ਠ	ੇ ੈ
	ਤ ਝ ਡ ਝ ਭ ਓ	ੈ ੂ
	ਅ ਏ	ੈ ੂ

Adhhak	Tippi	Bindi	Hahha	Rarra
Doubling a letter	Half ਨ	Half ਨ	Short ਹ	Short ਰ

Matra – Adhhak (ˆ) as in ਅੱਡਾ When placed over a letter, it doubles the sound of that letter.

ਹੈਂਡ ਓੱਚਾ ਓੱਜਲ ਅੱਠ ਅੱਡਾ ਇੱਜਤ ਛੁੱਟੀ ਸੱਕਾ
 ਸਿੱਖੀ ਗੱਫਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹਿੱਸਾ ਕੱਛਾ ਕੁੱਕਰ ਖੱਦਰ ਖੱਪੀ
 ਗਿੱਲਾ

Matra – Tippi (ˆ) as in Junk ਜੰਕ It represents a shortened N (ਨ) i.e. sound. It is used with four vowels- Mukta, Sihari (ਿ), Aunkar (ੁ) and Do-aunkar (ੂ).

ਸੰਦੇਹ ਸੰਦਲ ਸੰਧਿਯਾ ਸ਼ਕੰਜਵੀ ਸਿੰਪਲ ਸਿੰਗਲ ਕੁੰਗੂ
 ਕੁੰਡੀ ਕੁੰਜ

Matra – Bindi (ˆ) as in Paint ਪੇਂਟ It also represents a shortened N (ਨ) sound. It is used with other six vowels and ਓ.

ਕਾਂਬਾ ਕਾਂਗਰਾਸ ਕਿੰਤੂ ਬਿੰਗ ਬਿੰਕ ਹਿੰਸਾ ਚੀਂ-ਚੀਂ
 ਹੈਂਡ ਕੈਂਪ ਕੈਂਚੀ ਗੇਂਦ ਘੋਂਸਲਾ ਓਂਗਲ ਓਂਗਲੀ
 ਉਂਘ

Short h (ੱ) as in ਪੜ੍ਹ It is used when half sound of H (ਹ) is to be pronounced in conjunction with a letter.

ਗੜ੍ਹੀ ਅਨ੍ਹਾ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਚੁਲ੍ਹਾ ਥੰਮ੍ਹ ਥੜ੍ਹਾ ਥੋੜ੍ਹਾ
ਪੜ੍ਹਨਾ

Short r (ੱ) as in Pride ਪ੍ਰਾਈਡ When short R (ੱ) is put at the bottom of a letter, it shortens the sound of that letter. Any vowel assigned to the letter goes with R (ੱ).

ਕ੍ਰੇਨ ਟ੍ਰੇਨ ਬ੍ਰੇਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਭਾਤ ਟ੍ਰੈਡ ਅੰਮ੍ਰਿਤ